

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Vávry a soudců JUDr. Stanislavy Illové a Mgr. Evy Mildeové ve věci

žalobce: **Kapsch Telematic Services spol. s r.o.**, IČO 27371531
sídlem Ke Štvanici 656/3, 186 00 Praha 8, Karlín
zastoupený advokátem JUDr. Richardem Cihlářem
sídlem Horní Hrdlořežská 328/14, 190 00 Praha 9

proti

žalovanému: **TONITRANS s.r.o.**, IČO 29192137
sídlem Svitavská 500/7, 678 01 Blansko
zastoupený advokátem JUDr. Janem Paroulkem
sídlem Čelakovského 1859/6, 678 01 Blansko

o zaplacení částky 1 088 452,34 Kč s příslušenstvím,

o odvolání Ředitelství silnic a dálnic ČR, IČO 65993390, sídlem Na Pankráci 546/56, 140 00 Praha 4, proti usnesení Okresního soudu v Blansku ze dne 20. ledna 2020, č. j. 703 C 1/2018-341,

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se mění tak, že vstup Ředitelství silnic a dálnic ČR, IČO 65993390, sídlem Na Pankráci 546/56, 140 00 Praha 4, do řízení jako vedlejšího účastníka na straně žalované je přípustný.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným usnesením rozhodl soud prvního stupně, že vedlejší účastenství Ředitelství silnic a dálnic ČR, IČO 65993390, sídlem Na Pankráci 546/56, 140 00 Praha 4, je v tomto řízení na straně žalovaného nepřipustné.
2. Proti tomuto usnesení podalo Ředitelství silnic a dálnic ČR (dále jen ŘSD) odvolání. Dle jeho názoru soud prvního stupně pojem „právní zájem na výsledku řízení“ vyložil restriktivně. Zdůraznilo skutečnost, že poškozená mýtná brána je ve vlastnictví České republiky a příslušnost hospodařit s tímto majetkem byla svěřena ŘSD. Jednáním žalovaného byla způsobena škoda České republice, v žádném případě nevznikla jakákoliv újma žalobci. Žalobce proto není aktivně legitimován k podání žaloby, již z vlastnického titulu k poškozené věci je dán právní zájem ŘSD na výsledku řízení. Žalobce svou aktivní legitimaci chybně opírá o smlouvu o poskytování služeb souvisejících s provozem systému výkonového zpoplatnění vybraných komunikací České republiky ze dne 29. 3. 2006, uzavřenou mezi Konsorciem Kapsch a Českou republikou – Ministerstvem dopravy ČR. Práva a povinnosti z této smlouvy byla z Ministerstva dopravy přenesena na ŘSD. V této věci bude vyložen obsah smlouvy, na základě které existoval smluvní vztah mezi žalobcem a ŘSD. I když ŘSD není účastníkem tohoto řízení, má právní zájem na výsledku tohoto řízení. Pokud soud prvního stupně poukazoval na rozhodnutí Ústavního soudu ve věci sp. zn. II ÚS 1589/11, pak jeho závěry nesprávně vyložil. Ústavní soud dovodil, že o právní zájem se zpravidla jedná tehdy, jestliže rozhodnutím ve věci bude dotčeno právní postavení vedlejšího účastníka, tj. jeho práva a povinnosti vyplývající z hmotného práva, a že nastalá změna se musí promítat do roviny právní v podobě změny, dotčení reálně existujících

nebo v blízké budoucnosti již nastalých právních vztahů. Soud prvního stupně však ignoroval, že se nejedná o nutný předpoklad, aby byl dovozen právní zájem subjektů na výsledku řízení, ale jde o jednu z variant, kdy lze obvykle na právní zájem usoudit. ŘSD odkázal na náleze Ústavního soudu ve věci sp. zn. I ÚS 2036/8, dle něhož zkoumání právního zájmu na výsledku sporu má za účel vyloučit z vedlejšího účastenství subjekty, u kterých je neexistence právního zájmu na věci evidentní, a nezatěžovat zbytečně občanské soudní řízení sporné. ŘSD by v tomto řízení jako vedlejší účastník nevystupoval účelově, aby například prodlužoval spor. Jeho účast jako vedlejšího účastníka minimálně sníží či předejde riziku vyvolání dalších soudních sporů a jeho vstup do tohoto řízení je i z hlediska hospodárnosti víc než vhodný. V případě, že by soud v této věci žalobě vyhověl, vyvolalo by takové rozhodnutí minimálně další jeden spor ve skutkově obdobné věci, kdy by hlavním účastníkem řízení bylo ŘSD. Navrhl proto, aby odvolací soud změnil napadené rozhodnutí tak, že vedlejší účastenství odvolatele v tomto řízení na straně žalovaného je přípustné.

3. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání bylo podáno k tomu oprávněným subjektem (§ 201 o. s. ř.), směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je přípustné (§ 201, § 202 o. s. ř.), bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), v souladu s ustanovením § 212a odst. 1 o. s. ř. přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení mu předcházející v rozsahu napadeném odvoláním i nad rámec odvolacích námitek bez nařízení jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.), a poté dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
4. Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že se žalobce žalobou, doručenou soudu prvního stupně dne 3. 1. 2019, domáhal vydání rozhodnutí, jímž by soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci škodu za poškození mýtné brány. Vedlejší účastník, UNIQA pojišťovna, a.s., sdělila soudu prvního stupně, že vstupuje do řízení jako vedlejší účastník na straně žalovaného, neboť má jakožto pojistitel žalovaného právní zájem na výsledku soudního řízení. Žalovaný ve vyjádření uvedl, že souhlasí se vstupem UNIQA pojišťovna do řízení. Současně sdělil, že u této pojišťovny uplatňuje nárok na náhradu škody ze stejné pojistné události ŘSD. V podání ze dne 29. 1. 2019 navrhl žalovaný po dohodě s vedlejším účastníkem UNIQA pojišťovna vstup ŘSD do řízení, a to jako dalšího vedlejšího účastníka na straně žalované. Podáním ze dne 5. 2. 2019 vyzval soud prvního stupně ŘSD, aby do 15 dnů zaslalo vyjádření, zda hodlá v řízení vystupovat jako vedlejší účastník. ŘSD sdělilo v podání ze dne 15. 3. 2019, že v předmětném sporu hodlá vystupovat jako vedlejší účastník na straně žalovaného. Soud prvního stupně nařídil jednání ve věci na 18. 3. 2019, k němuž obeslal též ŘSD. Z protokolu o jednání ze dne 18. 3. 2019 vyplývá, že ŘSD se k jednání nedostavilo. Na jednání zástupce žalobce namítl nepřipustnost vedlejšího účastenství ŘSD s odůvodněním, že na výsledku sporu nemá žádný právní zájem. Zástupce žalovaného uvedl, že ŘSD by mělo být vedlejším účastníkem, neboť po něm požadují náhradu škody ze stejného titulu dva subjekty, přičemž jedním z nich je ŘSD, a je tudíž otázkou právního posouzení, kterému z těchto dvou subjektů vznikla škoda. Bylo by proto hospodárné, aby se otázka řešila v jednom řízení a vedlejší účastenství ŘSD bylo připuštěno. Vedlejší účastník UNIQA se ztotožnil s vyjádřením žalovaného. Soud prvního stupně o námitce žalobce rozhodl usnesením, které vyhlásil na jednání dne 18. 3. 2019 tak, že vedlejší účastenství ŘSD v tomto řízení je nepřipustné, přičemž usnesení ŘSD nedoručil. Rozhodl ve věci rozsudkem ze dne 25. 3. 2019, č. j. 703 C 1/2018-279 tak, že žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci částku 899 547,55 Kč s příslušenstvím z titulu bezdůvodného obohacení. Vedlejší účastník - UNIQA pojišťovna soudu v podání ze dne 3. 5. 2019 oznámil, že z řízení vystupuje, neboť v takovém případě nevznikne nárok na pojistné plnění z titulu pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, neboť se nejedná o nárok na náhradu škody. Proti tomuto rozsudku podalo ŘSD odvolání, o němž rozhodl odvolací soud usnesením ze dne 16. 12. 2019, č. j. 47 Co 145/2019-331 tak, že rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení s odůvodněním, že řízení před soudem prvního stupně bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, když nebylo dosud pravomocně rozhodnuto o návrhu

žalobce na nepřipustění vedlejšího účastenství ŘSD na straně žalovaného. Poté rozhodl soud prvního stupně napadeným usnesením. V jeho odůvodnění uvedl, že v této věci nestačí pouhý morální, majetkový nebo jiný neprávnický zájem na výsledku řízení. V řízení je uplatněn nárok na zaplacení náhrady škody za provedenou opravu poškozené mýtné brány proti škůdci (žalovanému), přičemž obrana žalovaného je postavena na právním názoru, že škoda nevznikla žalobci, ale na straně ŘSD, které je vlastníkem této mýtné brány. Soud prvního stupně odkázal též na ustanovení § 159a o. s. ř., dle něhož je výrok závazný jen pro účastníky řízení. V daném případě ať bude výsledek řízení jakýkoliv, nebude mít přímý vliv na právní postavení ŘSD a nemůže se ani jednat o řešení předběžné otázky právě vzhledem k odlišným účastníkům řízení.

5. Podle ustanovení § 93 odst. 1 o. s. ř., jako vedlejší účastník může se vedle žalobce nebo žalovaného zúčastnit řízení ten, kdo má právní zájem na jeho výsledku. Podle odstavce 2, do řízení vstoupí buď z vlastního podnětu, nebo na výzvu některého z účastníků učiněnou prostřednictvím soudu. O přípustnosti vedlejšího účastenství soud rozhodne jen na návrh. Podle odstavce 3, v řízení má vedlejší účastník stejná práva a povinnosti jako účastník. Jedná však toliko sám za sebe. Jestliže jeho úkony odporují úkonům účastníka, kterého v řízení podporuje, posoudí je soud po uvážení všech okolností.
6. Z citovaného ustanovení vyplývá, že jeho účelem je hospodárnost řízení. Vedlejší intervence může zabránit vzniku soudního řízení mezi procesní stranou a tím, kdo ji v řízení podporoval. Vedlejší intervence je pak možná po celou dobu řízení, tj. od jeho zahájení až do pravomocného skončení. Vedlejší intervenient se řízení účastní od chvíle, kdy soudu dojde jeho oznámení, že vstupuje do řízení na podporu jedné ze stran. Právní úprava vyžaduje, aby osoba vystupující jako vedlejší intervenient měla právní zájem na výsledku řízení. Do řízení vstupuje buď z vlastní iniciativy, nebo z podnětu některé ze stran řízení. O přípustnosti vedlejší intervence rozhodne soud jen na návrh některé ze stran. Námitka nepřipustnosti vedlejšího účastenství může být vznesena kdykoliv za řízení. O námitce se rozhoduje usnesením, proti němuž je přípustné odvolání. V případě, že bylo soudem prvního stupně rozhodnuto o nepřipustnosti vedlejšího účastenství, je k podání odvolání subjektivně legitimován i tento vedlejší účastník. Vedlejší účastenství končí buď právní mocí usnesení o jeho nepřipustnosti, nebo oznámením intervenienta, že z řízení vystupuje, anebo až pravomocným skončením řízení.
7. Předpokladem přípustnosti vedlejšího účastenství v řízení je, že vedlejší účastník má právní zájem na určitém výsledku řízení, který se projeví vítězstvím ve sporu u účastníka, k němuž přistoupil. O právní zájem jde tehdy, jestliže rozhodnutím ve věci bude dotčeno právní postavení vedlejšího účastníka (jeho práva a povinnosti vyplývající z hmotného práva). Vedlejší účastník se neúčastní řízení proto, aby v něm uplatňoval nebo bránil své právo, ale z důvodu, že chce pomoci zvítězit ve sporu některému z účastníků řízení, neboť na jeho úspěchu ve věci má právní zájem. Odvolací soud odkazuje na pasáž z odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 23 Cdo 1496/2018:

Obsah pojmu právní zájem na výsledku řízení podrobně vysvětlil Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. 23 Cdo 3960/2013, v němž uvedl, že o právní zájem na výsledku řízení, který zakládá právo určité osoby zúčastnit se řízení jako vedlejší účastník podle § 93 odst. 1 o. s. ř., se zpravidla jedná tehdy, jestliže rozhodnutím ve věci bude dotčeno právní postavení této osoby, tj. její práva a povinnosti vyplývající z hmotného práva. Pouhý „morální“, „majetkový“ nebo jiný „neprávnický“ zájem na výsledku řízení pro potřeby ustanovení § 93 o. s. ř. sám o sobě nepostačuje. Nejvyšší soud přitom vyšel především z usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 1. 2007, sp. zn. IV. ÚS 718/06, a ze dne 7. 3. 2012, sp. zn. II. ÚS 1589/11, a též ze dne 12. 11. 2013, sp. zn. IV. ÚS 3068/13, a ze závěrů, k nimž se obecně přiklání i odborná literatura (Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1600 s. ISBN 978-80-7400-107-9, s. 607-608). Nejvyšší soud zdůraznil, že posuzování zájmu na výsledku řízení i z jiného hlediska než právního, např. hodnotového, resp. přirozenoprávního, které prosadil Ústavní soud v usnesení sp. zn. I. ÚS 553/03, bylo (vzhledem ke specifickým okolnostem dané věci) výjimkou z uvedeného pravidla.

Shodu s prvopisem potvrzuje Alena Heinrichová.

Ke shodnému závěru dospěl Nejvyšší soud v dalším svém rozhodnutí, které ostatně dovolatel zmiňuje, tj. v usnesení ze dne 3. 5. 2016, sp. zn. 23 Cdo 4959/2015, přiblížil se k němu rovněž v rozsudku ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2539/2015, který byl publikován pod č. 91/2017 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. Uvedl v něm, že právní zájem na výsledku řízení svědčí vedlejšímu účastníku tehdy, jestliže úspěch procesní strany, kterou v řízení podporuje, se zprostředkovaně a ve svém důsledku příznivě projeví i v jeho právním postavení (tj. co do jeho práv a povinností hmotněprávní povahy), čímž může být zabráněno dalšímu řízení, v němž by vystupoval již jako účastník řízení. Za typický příklad takových práv a povinností hmotněprávní povahy, která mohou být rozhodnutím ve věci samé zprostředkovaně dotčena skrze právní poměr vedlejšího účastníka k účastníkovi řízení, Nejvyšší soud označil případy tzv. postihu (např. § 1876 odst. 2, § 1937 odst. 2 nebo § 2917 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku).

8. Pro úplnost odvolací soud dodává, že žalovaný v rámci obrany uvedl, že náhradu škody ze stejného titulu po něm uplatňuje mimo žalobce též ŘSD, a proto je otázkou právního posouzení, kterému z těchto subjektů vznikla škoda.
9. Odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl k závěru, že ŘSD má právní zájem na výsledku řízení, neboť poškozená mýtná brána je ve vlastnictví ČR, přičemž příslušnost hospodařit s tímto majetkem je svěřena ŘSD. Úspěch žalovaného ve věci, tzn. závěr soudu, že žalobce není ve sporu aktivně legitimován, neboť mu škoda nevznikla, by se příznivě projevil v právním postavení ŘSD.
10. Odvolací soud proto změnil napadené usnesení tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.
11. O náhradě nákladů odvolacího řízení soud nerozhodoval, neboť řízení není doposud skončeno.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu.

Brno 21. dubna 2020

JUDr. Jiří Vávra v. r.
předseda senátu